

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

Σχεδιασμός και Κατάρτιση Αναπτυξιακού

Προγραμματισμού Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020

18-04-2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων

**«Κατευθύνσεις Εθνικής Στρατηγικής για το Περιβάλλον, την Ενέργεια και την
Κλιματική Αλλαγή στη νέα προγραμματική περίοδο»**

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΟΥΡΤΕΛΗ / Προϊσταμένη Ε.Υ.Σ.ΠΕ.Δ.

Κεντρικός στόχος του τομέα Περιβάλλοντος είναι:

η προστασία του φυσικού και δομημένου Περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, με παράλληλη προστασία της δημόσιας υγείας και της ζωής των Πολιτών, στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια Οικονομία φιλική στο περιβάλλον με ενίσχυση της Απασχόλησης

Το Περιβάλλον στην Ελλάδα, στις σημερινές οικονομικές συνθήκες

διατρέχει τον κίνδυνο να θεωρηθεί «βάρος»,
πολυτέλεια ή και μέσο για το ξεπέρασμα της κρίσης, με
όρους ανάλωσής του

Το Περιβάλλον στην Ελλάδα

στις σημερινές οικονομικές συνθήκες

σε μια οργανωμένη προσπάθεια βιώσιμης ανάκαμψης,

θα πρέπει να κατέχει κεντρική θέση, γιατί αποτελεί:

απόθεμα ανάπτυξης που δεν πρέπει να αναλώνεται

**Το Περιβάλλον στην Ελλάδα
στις σημερινές οικονομικές συνθήκες
θα πρέπει να αποτελέσει:**

**πεδίο επενδύσεων,
με σαφή κοινωνικό προσανατολισμό,
που να απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού
και, ιδιαίτερα, στα φτωχότερα τμήματα αυτού**

Το Περιβάλλον στην Ελλάδα στις σημερινές οικονομικές συνθήκες,

**σε συνδυασμό με πολιτικές τόνωσης της εσωτερικής
ζήτησης, μπορεί να αποτελέσει:**

**παράγοντα υπέρβασης της κρίσης και μετάβασης σε ένα
παραγωγικό υπόδειγμα βασισμένο σε περισσότερο αειφορικά,
συμμετοχικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά και σε μικρότερης έντασης
καταναλωτικά πρότυπα, προσαρμοσμένα στις παραγωγικές
δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας**

ΑΞΟΝΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Προστασία του Περιβάλλοντος Μετάβαση σε μια Οικονομία Φιλική στο Περιβάλλον

Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος και των Πόρων, με αειφορική διαχείριση και προστασία των υδατικών και εδαφικών πόρων, ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου

Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, με σεβασμό στο περιβάλλον

Πρωώθηση της προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή και περιορισμός των επιπτώσεων αυτής – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων

Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον ή οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, που αποτελεί κεντρική ευρωπαϊκή πολιτική, με συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους προς επίτευξη

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Ενίσχυση της αποδοτικότητας των πόρων:

Βασικές κατευθύνσεις:

- Διαχείριση αστικών στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων – Προώθηση επαναχρησιμοποίησης - αξιοποίησης – ανακύκλωσης, κάλυψη αναγκών σε υποδομές διαχείρισης
  - Προστασία και διαχείριση υδατικών πόρων – Πόσιμο νερό
2. Προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος –
Ανάσχεση της απώλειας της Βιοποικιλότητας

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

3. Χωροταξικός σχεδιασμός

4. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - Αστική αναζωογόνηση: Βασικές κατευθύνσεις:

- Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ανάκτηση του οικιστικού ιστού μεγάλων αστικών κέντρων και ειδικότερα υποβαθμισμένων περιοχών και ζωνών λαϊκής κατοικίας αυτών, ώστε να στηριχθεί η οικογένεια
- Ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις
- Ανάδειξη ιστορικών κέντρων πόλεων
- Βιώσιμη κινητικότητα: Αποσυμφόρηση κυκλοφοριακού φόρτου – δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων - Αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής, της ηχητικής και ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

5. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – Αντιμετώπιση και διαχείριση περιβαλλοντικού κινδύνου (πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές κ.λπ.)
6. Προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης των πολιτών και του εθελοντισμού
7. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

8. Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και του οικολογικού σχεδιασμού σε προϊόντα και υπηρεσίες καινοτομικών ΜΜΕ επιχειρήσεων
9. Ενίσχυση της Εφαρμοσμένης Έρευνας και Καινοτομίας στον Τομέα του Περιβάλλοντος
10. Στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης, ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας στον Τομέα του Περιβάλλοντος

Επισήμανση της χωρικής – περιφερειακής διάστασης των προτεραιοτήτων Ανάπτυξης του Τομέα Περιβάλλοντος – Συνέργειες συμπληρωματικότητες με άλλες πολιτικές

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας πρόσθεσε την εδαφική συνοχή στους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Η εδαφική συνοχή πρέπει να συνεκτιμηθεί στα νέα προγράμματα, με ιδιαίτερη έμφαση:

- στο ρόλο των πόλεων,
- τη λειτουργική γεωγραφική οριοθέτηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα γεωγραφικά ή δημογραφικά προβλήματα και
- τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές

Επισήμανση της χωρικής – περιφερειακής διάστασης των προτεραιοτήτων
Ανάπτυξης του Τομέα Περιβάλλοντος –
Συνέργειες συμπληρωματικότητες με άλλες πολιτικές

Συμπεράσματα της 5ης έκθεσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή: το μέλλον της πολιτικής συνοχής (COM 2010/642/3):

**γεωγραφικά ή δημογραφικά χαρακτηριστικά επιτείνουν τα
αναπτυξιακά προβλήματα**

Επισήμανση της χωρικής – περιφερειακής διάστασης των προτεραιοτήτων
Ανάπτυξης του Τομέα Περιβάλλοντος –
Συνέργειες συμπληρωματικότητες με άλλες πολιτικές

Για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των πόρων την περίοδο 2014-2020, στο πλαίσιο της υλοποίησης της στρατηγικής Ευρώπη 2020, και προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι χωρικές - εδαφικές προκλήσεις απαιτείται μια ιδιαίτερα στοχευμένη περιβαλλοντική πολιτική με σαφείς προτεραιότητες και συντονισμό δράσεων

Επισήμανση της χωρικής – περιφερειακής διάστασης των προτεραιοτήτων Ανάπτυξης του Τομέα Περιβάλλοντος – Συνέργειες συμπληρωματικότητες με άλλες πολιτικές

Η διευκόλυνση του τομεακού και χωρικού συντονισμού θα επιτευχτεί με ένα Χωροταξικό Σχεδιασμό στο πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης, μέσω του οποίου θα επιδιώκεται, συγχρόνως, η προστασία των παραγωγικών εδαφών, των δασών, των υδάτων, της βιοποικιλότητας, του τοπίου, των ακτών, του θαλασσίου περιβάλλοντος και, εν γένει, των φυσικών πόρων

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΦΙΛΙΚΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον ή οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, όπως αποκαλείται στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποτελεί κεντρική ευρωπαϊκή πολιτική, ενώ έχουν τεθεί και σχετικοί ποσοτικοί στόχοι

Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα

Κύριοι Στόχοι:

- Ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, βελτιστοποίηση του ενεργειακού μίγματος
- Αξιοποίηση εγχώριων ενεργειακών πόρων, εξοικονόμηση ενέργειας σε όλους τους τομείς δραστηριότητας
- Σημαντική διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα

Κύριοι Στόχοι:

- Ενίσχυση της εγχώριας επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παροχή ενεργειακών υπηρεσιών σε όλους τους τομείς, ενεργοποίηση έξυπνων χρηματοδοτικών εργαλείων και μηχανισμών της αγοράς καθώς και ανάδειξη του ρόλου της Ελλάδας ως κόμβου ενεργειακών αγαθών
- Συνεισφορά στην ανάπτυξη των περιφερειών με την αποδοτική αξιοποίηση τοπικών ενεργειακών πόρων.

Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα

Ειδικοί Στόχοι/Ενδεικτικές Δράσεις:

- **Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς**
  - Ολοκληρωμένες δράσεις εξοικονόμησης και αποδοτικής χρήσης ενέργειας σε υφιστάμενα κτίρια
  - υποστήριξη της λειτουργίας εταιρειών παροχής ενεργειακών υπηρεσιών
  - ενίσχυση επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης
  - αξιοποίηση της διάδοσης νέων τεχνολογιών στους τομείς της ζήτησης και προσφοράς ενέργειας
  - βελτίωση και εκσυγχρονισμό των υποδομών στον τομέα των μεταφορών

Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα

Ειδικοί Στόχοι/Ενδεικτικές Δράσεις:

- **Αποτελεσματική αξιοποίηση του δυναμικού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας της χώρας**
  - ενίσχυση και αναβάθμιση υποδομών για τη βέλτιστη αξιοποίηση του δυναμικού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
  - υποστήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με την ενίσχυση ώριμων αδειοδοτικά έργων ηλεκτροπαραγωγής
  - αξιοποίηση ενεργειακού δυναμικού αγροτικού τομέα
  - αξιοποίηση των ΑΠΕ για την παραγωγή θερμικής ενέργειας
  - αξιοποίηση του υψηλού δυναμικού ηλιακής ενέργειας της χώρας σε συνδυασμό με τις προοπτικές εκμετάλλευσης της παραγόμενης ενέργειας από άλλες χώρες στο πλαίσιο ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας

Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα

Ειδικοί Στόχοι/Ενδεικτικές Δράσεις:

- **Αποτελεσματική αξιοποίηση του δυναμικού συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης σε συνδυασμό με**
  - εφαρμογές τηλεθέρμανσης/τηλεψύξης σε περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος όπως π.χ. σε βιομηχανικές περιοχές σε περιοχές συγκέντρωσης και άλλων πλην βιομηχανικών δραστηριοτήτων, σε οικισμούς και αλλού, συμπεριλαμβανομένης της μικροσυμπαραγωγής και της τριπαραγωγής (παραγωγή ηλεκτρισμού, θερμότητας και ψύξης) π.χ. σε κτίρια του τριτογενούς τομέα

Ενεργειακές Υποδομές

Φυσικό Αέριο:

- **Ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και διαφοροποίηση των πηγών προέλευσης του φυσικού αερίου**
  - ενίσχυση των υποδομών μεταφοράς φυσικού αερίου
  - περαιτέρω ανάπτυξη της εγχώριας αγοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) με την κατασκευή νέων τερματικών σταθμών και την επέκταση του υφιστάμενου σταθμού ΥΦΑ στη Ρεβυθούσα
- **Διείσδυση του φυσικού αερίου σε νέες περιοχές στο πλαίσιο ενός περιφερειακού σχεδιασμού και σε όλους τους τομείς κατανάλωσης**
  - κατασκευή νέων δικτύων διανομής φυσικού αερίου και δημιουργία νέων Επιχειρήσεων Παροχής Φυσικού Αερίου (ΕΠΑ).

Ενεργειακές Υποδομές

Ηλεκτρισμός:

- **Διασύνδεση του συνόλου σχεδόν των μη διασυνδεδεμένων νησιών με το ηπειρωτικό δίκτυο**
  - διασύνδεση όλων των νησιών των Κυκλάδων σε συνέχεια του έργου της διασύνδεσης των Κυκλάδων που υλοποιείται στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο
  - διασύνδεση Κρήτης
  - διασύνδεση Βορείου Αιγαίου
- **Ενίσχυση του διασυνδεδεμένου συστήματος**
  - εκσυγχρονισμός, ανάπτυξη καλωδιακών γραμμών
  - κατασκευή Κέντρων Υπερυψηλής Τάσης

Ενεργειακές Υποδομές

Ηλεκτρισμός:

- **Αναβάθμιση υφιστάμενων διασυνοριακών διασυνδέσεων και ανάπτυξη νέων**
  - διευκόλυνση της ανάπτυξης περιφερειακής ενεργειακής αγοράς στην Νοτιοανατολική Ευρώπη
  - διασύνδεση της περιοχής με την Κεντρική Ευρώπη
- **Ανάπτυξη ευφυών συστημάτων για τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας**
  - συμβολή στον προγραμματισμό και το συντονισμό για την εξισορρόπηση της ζήτησης με την παραγωγή ενέργειας
  - δυνατότητα ανάπτυξης νέων μηχανισμών αγοράς (π.χ. ευέλικτα ενεργειακά τιμολόγια, προγράμματα διαχείρισης φορτίου)

Στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής προστασίας ιδιαίτερη μέριμνα θα δοθεί στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των μεταποιητικών, κυρίως, επιχειρήσεων, με έμφαση στην εξοικονόμηση ενέργειας και την αποδοτική αξιοποίηση των πόρων (resource efficiency), παράλληλα με την ενθάρρυνση της δημιουργίας συστάδων επιχειρήσεων (clusters) και της πιστοποίησης συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και οικολογικής σήμανσης προϊόντων.

Οι ενέργειες αυτές, πέραν του περιβαλλοντικού οφέλους (μείωση εκπομπών, μείωση ποσότητας και επικινδυνότητας παραγόμενων αποβλήτων και λυμάτων), θα συμβάλουν στη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων των επιχειρήσεων ενώ, παράλληλα, με την προώθηση αποτελεσματικότερων διαδικασιών στους τομείς της αδειοδότησης και των σχετικών ελέγχων, θα συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας στο επίπεδο της οικολογικής παραγωγής και κατανάλωσης

**Στον τομέα της επιχειρηματικότητας στο περιβάλλον
θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η παροχή κινήτρων
και άλλων διευκολύνσεων για τη δημιουργία
επιχειρήσεων επεξεργασίας και ανακύκλωσης
αποβλήτων και ειδικών ρευμάτων υλικών**